

mavocentraal

TOETSBELEID

2026-2027

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Visie op toetsing	4
1. PTA en PTD.....	5
1.1 Programma van Toetsing en Determinatie (PTD)	5
1.2 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA).....	5
1.3 Formats PTD en PTA.....	5
1.4 Hoeveelheid toetsen PTD en PTA	5
2. Leerstof	6
2.1 Eindtermen	6
2.2 Kerndoelen.....	6
2.3 Leerdoelen en leerlijnen	6
2.4 Succescriteria	6
3. Toetssoorten en toetsvormen	7
3.1 Toetssoorten	7
3.2 Toetsvormen	7
3.3 Evaluatie formatieve toetsen	7
4. Onderwijsperiodes en berekening eindcijfer	8
4.1 Onderwijsperiodes	8
4.2 Berekening eindcijfer	8
5. Toetskwaliteit	9
5.1 Examencommissie en werkgroep toetsbeleid	9
5.2 Werkwijze monitoren kwaliteit (schoolexamen-)toetsen	9
5.3 Checklist toetskwaliteit MCE.....	9
5.4 Toetsmatrijs MCE	9
5.5 Taxonomie	9
5.6 Uniform voorblad toetsen	9
6. Het recht op herkansen	10
7. Bepalingen toetsing, beoordelen en rapportage vanuit leerlingenstatuut LMC.....	10
7. Bijlagen	12
Bijlage 1: Formulier evaluatie formatieve toets.....	12
Bijlage 2: Checklist toetskwaliteit schriftelijke toets MCE	13
3. Kwaliteit correctiemodel	16
4. Kwaliteit instructie voor de leerling.....	16
5. Toetskwaliteit algemeen: valide, betrouwbaar, bruikbaar	17
Bijlage 3: MCE toetsmatrijs	18
Bijlage 4: Uniform voorblad toetsen MCE.....	19

Inleiding

In dit toetsbeleid wordt voor leerlingen, ouders en schoolmedewerkers beschreven hoe wij kijken naar toetsing en hoe het toetsproces is vormgegeven op onze school. Daarnaast geeft het richting aan vaksecties bij het opstellen, evalueren en bijstellen van kwalitatief goede toetsen.

Als we het hebben over toetsbeleid, onderscheiden we hierbij 2 soorten toetsen:

Formatieve toetsen, die gebruikt worden als leer- of instructiemiddel. Deze toetsen geven de leerling en docent zicht op de mate van beheersing van de leerstof en inzicht in de vervolgstappen in het onderwijsleerproces.

Summatieve toetsen, die gebruikt worden als selectiemiddel. Het resultaat van een summatieve toets telt mee voor een (eind)cijfer. Deze toetsen worden gebruikt om beslissingen te nemen over bevordering (ook naar een hoger/lager schoolniveau), zakken of slagen.

Hoe en wanneer deze verschillende toetsvormen ingezet worden, werken we in dit document per onderwerp nader uit.

Visie op toetsing

Op Mavo Centraal maken we leren zichtbaar. De leerling heeft (met hulp van de docent en medeleerlingen) voortdurend zicht op het eigen leerproces; waar ga ik naartoe (leerdoel), waar sta ik nu en wat is mijn volgende stap? Formatieve toetsing (evaluatie) en effectieve feedback spelen hierbij een elementaire rol. Zo staat toetsing in dienst van het leren.

Het toetsbeleid van Mavo Centraal is gemaakt vanuit het besef dat het leren in de regel stopt zodra het beoordelen begint. Summatieve toetsen dienen dan ook zoveel mogelijk ingezet te worden aan het einde van het leerproces en een afsluitend karakter hebben.

Toch worden leerlingen in hun leerontwikkeling ook gevolgd m.b.v. summatieve toetsen. In de onderbouw genereren deze toetsen immers de cijfers die meetellen voor de bevordering naar een volgend leerjaar. In de bovenbouw vormen de resultaten van deze toetsen het schoolexamencijfer. Om recht te doen aan de schoolvisie op een formatieve leercultuur hebben de vaksecties een PTD en PTA uitgewerkt waarin sprake is van een beperkt aantal summatieve toetsen.

Het toetsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en opnieuw vastgesteld op initiatief van de examencommissie. Acties ter verbetering van het toetsproces en de toetskwaliteit worden opgenomen in het activiteitenplan van de school.

1. PTA en PTD

1.1 Programma van Toetsing en Determinatie (PTD)

In de onderbouw wordt door de vaksecties per leerjaar een Programma van Toetsing en Determinatie opgesteld. In het PTD staat per vak beschreven;

- ⦿ hoeveel toetsen er worden afgenomen;
- ⦿ over welke leerstof de toetsen gaan;
- ⦿ in welke perioden de toetsen worden afgenomen;
- ⦿ op welke wijze getoetst wordt;
- ⦿ of een toets herkanst mag worden;
- ⦿ hoe zwaar een toets meeweegt in het gemiddelde eindcijfer.

Uit een onderzoek van CJG is gebleken dat onze leerlingen relatief veel toetsstress ervaren en om die reden is het aantal toetsen per periode aanzienlijk teruggebracht naar ongeveer 2 toetsen per periode per vak, waarvan 1 grote toets in de toetsweek.

1.2 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

In het Programma van Toetsing en Afsluiting is het schoolexamenprogramma voor leerjaar 3 en 4 officieel vastgelegd. Alle summatieve toetsen worden hierin vermeld. In het PTA staat per vak beschreven;

- ⦿ hoeveel toetsen er worden afgenomen;
- ⦿ over welke leerstof de toetsen gaan;
- ⦿ in welke perioden de toetsen worden afgenomen;
- ⦿ op welke wijze getoetst wordt;
- ⦿ of een toets herkanst mag worden;
- ⦿ hoe zwaar een toets meeweegt in het gemiddelde eindcijfer.

Het PTA maakt samen met het examenreglement onderdeel uit van de studiegids die jaarlijks uiterlijk 1 oktober op onze website wordt gepubliceerd.

1.3 Formats PTD en PTA

Ieder schooljaar stelt de examencommissie per leerjaar de formats vast voor het PTD (overgangscijfer) en PTA (schoolexamen). Het kan voorkomen dat vaksecties om vakinhoudelijke redenen af willen wijken van de vastgestelde formats. Zij leggen in dat geval een beargumenteerd voorstel ter goedkeuring aan de examencommissie voor.

1.4 Hoeveelheid toetsen PTD en PTA

Per periode is het aantal toetsen met een weging zo veel mogelijk beperkt. Dat draagt in de bovenbouw bij aan het gewenste afsluitende karakter van het schoolexamen. Daarnaast neemt de toetsdruk op die manier voor alle leerlingen af.

2. Leerstof

2.1 Eindtermen

Voor de bovenbouw van het vmbo vormen vakspecifieke examenprogramma's de voorschrijvende inhoudelijke kaders waarbinnen het onderwijs haar vorm krijgt. De centraal te examineren eindtermen uit de examenprogramma's worden gespecificeerd in syllabi. Die hebben tot doel de constructie van de school- en centrale examens inhoudelijk aan te sturen en leraren te ondersteunen bij de examenvorbereiding van leerlingen. SLO heeft handreikingen opgesteld die richtinggevend kunnen zijn bij het vormgeven van schoolexamens.

2.2 Kerndoelen

Voor onderbouw vo zijn door de overheid kerndoelen opgesteld. Deze hebben een verplichtend karakter. De kerndoelen zijn als globale aanbodsdoelen geformuleerd, dekken de meeste vakken en leergebieden en bieden veel ruimte voor schooleigen keuzes, prioritering en profilering.

2.3 Leerdoelen en leerlijnen

Doelen kunnen geformuleerd zijn in termen van 'aanbod' of 'beheersing'. Aanbodsdoelen weerspiegelen een inspanningsverplichting voor scholen om te zorgen dat leerlingen zich de globaal aangeduide kennis, inzichten, vaardigheden en houdingen eigen maken. Kenmerkend voor aanbodsdoelen is de formulering die start met: "De leerling leert...". Kerndoelen en eindtermen zijn voorbeelden van aanbodsdoelen.

Beheersingsdoelen geven in veel concretere bewoordingen aan wat leerlingen op een bepaald moment in hun schoolloopbaan moeten kennen, kunnen en begrijpen, eventueel ook tot op welk niveau van beheersing. Kenmerkend voor beheersingsdoelen is de formulering die start met: "De leerling kan...". Beheersingsdoelen zijn er in alle maten en soorten van specificatie. Ze vormen de grondslag voor toetsen en (school)examens.

De beheersingsdoelen noemen wij op Mavo Centraal leerdoelen. De leerdoelen zijn per vak, periode en les beschreven in studiewijzers en maken onderdeel uit van doorlopende leerlijnen. Bij het opstellen van de doorlopende leerlijnen vormen eindtermen en kerndoelen altijd het startpunt.

2.4 Succescriteria

Succescriteria zijn de criteria waaraan leerlingen en docenten kunnen afmeten in welke mate een leerdoel is behaald. Succescriteria zijn een krachtig middel om (peer-)feedback mogelijk te maken. Aan de hand van de succescriteria wordt telkens de volgende stap in het leerproces bepaald. Succescriteria hoeven niet per se voor iedere leerling gelijk te zijn. Ze zijn afhankelijk van het niveau en de ontwikkeling van de leerling. Op Mavo Centraal worden de succescriteria altijd vastgesteld en gecommuniceerd bij het behandelen van nieuwe leerdoelen.

3. Toetssoorten en toetsvormen

3.1 Toetssoorten

We onderscheiden twee soorten toetsen; formatieve toetsen en summatieve toetsen.

- ⦿ Formatieve toetsen zijn erop gericht om informatie te verwerven over waar de leerling staat ten opzichte van de te behalen leerdoelen. De informatie wordt gebruikt om samen met de leerling de volgende stap(en) in het leerproces te bepalen.
- ⦿ Summatieve toetsen zijn erop gericht om leerdoelen af te sluiten met een beoordeling die meeweegt in het gemiddelde eindcijfer. De in het PTD en PTA opgenomen A- en B-toetsen zijn altijd summatief.

3.2 Toetsvormen

We onderscheiden de volgende toetsvormen:

- ⦿ Schriftelijke toetsen
- ⦿ Mondelinge toetsen
- ⦿ Vaardigheidstoetsen

3.3 Evaluatie formatieve toetsen

Soms evalueren de leerlingen de gemaakte formatieve toetsen met behulp van het formulier 'evaluatie formatieve toets'. Ze gaan daarbij na welke leerdoelen ze al hebben behaald en welke leerdoelen nog niet. Daarnaast brengen de leerlingen in kaart wat ze nog moeten doen om alsnog hun leerdoelen te behalen en welke middelen ze daarbij kunnen inzetten. Het formulier 'evaluatie formatieve toets' is de eerste bijlage bij dit toetsbeleid.

4. Onderwijsperioden en berekening eindcijfer

4.1 Onderwijsperioden

De leerjaren 1 t/m 3 kennen drie onderwijsperioden per schooljaar (periode 1 t/m 3).

Leerjaar 4 is verdeeld in twee onderwijsperioden (periode 1 en 2). Iedere onderwijsperiode wordt afgesloten met een toetsweek.

4.2 Berekening eindcijfer

- ⦿ In leerjaren 1,2 en3 wordt het eindcijfer berekend aan de hand van een voortschrijdend gemiddelde.
- ⦿ In leerjaar 3 en 4 wordt het schoolexamencijfer als volgt berekend. In het PTA staat beschreven voor hoeveel procent het cijfer meetelt op het totale schoolexamen van dit vak.
- ⦿ Ter verduidelijking: In leerjaar 3 kan een cijfer dus meetellen voor het overgangscijfer en deel uitmaken van het schoolexamen. Maar een toets kan ook alleen meetellen voor overgang of alleen voor het schoolexamen. Alle toetsen staan benoemd in het PTA en worden dus afgenomen, de weging kan variëren.

5. Toetskwaliteit

5.1 Examencommissie en werkgroep toetsbeleid

In lijn met wet- en regelgeving wordt de kwaliteit van (schoolexamen-)toetsen op Mavo Centraal gemonitord door de examencommissie van de school, aangevuld met twee collega's die een opleiding tot toets expert volgen of hebben afgerond. Samen vormen zij de werkgroep toetskwaliteit. De werkgroep heeft als doelstelling om de kwaliteit van de (schoolexamen-)toetsen in een kwaliteitscyclus te borgen.

5.2 Werkwijze monitoren kwaliteit (schoolexamen-)toetsen

Alle schoolexamentoetsen worden uiterlijk twee weken voor de afnamedatum door de sectievoorzitters aangeleverd bij de examencommissie, inclusief toetsmatrijs en correctievoorschrift. Dat geldt ook voor de onderbouwtoetsen die in de toetsweek worden afgenomen. De examencommissie controleert vervolgens op volledigheid.

Daarnaast voert de werkgroep toetskwaliteit tenminste één keer per schooljaar een kwaliteitsgesprek met iedere vaksectie. Tijdens die gesprekken worden alle (schoolexamen-)toetsen van de betreffende periode met de sectie besproken. Het doel van de gesprekken is om samen met de vaksecties op te trekken en te leren m.b.t. het verbeteren en borgen van de kwaliteit van de (schoolexamen-)toetsen. De uitkomsten van de verschillende gesprekken dienen als input voor verdere verbeterlagen t.a.v. toetskwaliteit en de verschillende schooleigen kwaliteitsinstrumenten t.a.v. de toetskwaliteit (Toetsbeleid MCE, Checklist toetskwaliteit MCE en toetsmatrijs MCE).

5.3 Checklist toetskwaliteit MCE

Op Mavo Centraal beoordelen we de kwaliteit van toetsen, toetsmatrijzen en correctiemodellen aan de hand van de checklist toetskwaliteit MCE. De checklist is de tweede bijlage bij dit toetsbeleid.

5.4 Toetsmatrijs MCE

Een toetsmatrijs is een tabel waarin wordt aangegeven hoe de opgaven in een toets zijn verdeeld over de leerstof, in relatie tot de vooropgestelde (leer)doelen. Afhankelijk van de leerdoelen wordt bepaald op welk (abstractie)niveau deze worden getoetst, welke vraagvorm zich daarvoor het best leent en hoeveel vragen er over gesteld worden. Op Mavo Centraal maken de vaksecties gebruik van de MCE toetsmatrijs. De MCE toetsmatrijs is de derde bijlage bij dit toetsbeleid.

5.5 Taxonomie

Een taxonomie is een ordeningsmodel. In het onderwijs worden taxonomieën vooral gebruikt voor het ordenen van leerdoelen op basis van beheersingsniveaus en als hulpmiddel bij het construeren van toetsen. Er zijn verschillende taxonomieën. Voorbeelden zijn RTTI, BLOOM en OBIT. Op Mavo Centraal wordt per sectie besloten welke taxonomie wordt gebruikt.

5.6 Uniform voorblad toetsen

Om eenduidig en overzichtelijk met leerlingen te communiceren over de te maken toetsen, gebruiken wij een uniform voorblad voor alle toetsen in alle leerjaren. Het uniforme voorblad is de vierde bijlage bij dit toetsbeleid.

6. Het recht op herkansen

Vanuit onderzoek is gebleken dat het herkansen van toetsen maar beperkt leidt tot het verbeteren van de resultaten van leerlingen en dat de kans op het ontstaan van een negatief zelfbeeld groter wordt. Daarnaast neemt volgens de inspectie op het onderwijs de betrouwbaarheid van het toetsen af wanneer meerdere herkansingen worden geboden.

In leerjaar 1 en leerjaar 2 wordt alleen in periode 3 een herkansing aangeboden. Deze herkansing mag alleen worden uitgevoerd nadat er 3 dagen is gewerkt aan een reparatieprogramma dat is opgesteld door de vakdocent van het te herkansen vak.

Voor leerjaar 3 geldt dat iedere periode een herkansing mag worden gemaakt op een toets uit de toetsweek. Deze herkansing mag alleen worden uitgevoerd nadat de leerling ten minste zes MC-uren voor dit vak heeft gevolgd waarin de voorbereiding op de herkansing door de docent is begeleid.

Voor leerjaar 4 geldt dat de oude regeling van het huidige cohort van kracht blijft. De leerlingen uit leerjaar 4 mogen iedere toetsweek een toets herkansen zonder daarvoor een extra inzet te hoeven doen.

Iedere periode wordt er door het MT gecontroleerd of de afname van de toetsen correct is verlopen en of de resultaten aan de standaard van Mavo Centraal voldoen. Er kan na overleg met de sectie worden besloten alsnog een extra herkansing aan te bieden aan leerlingen wanneer resultaten niet aan de standaard blijken te voldoen. Hierbij geldt ook dat er eerst een herstelopdracht heeft plaatsgevonden alvorens de herkansing wordt aangeboden.

7. Bepalingen toetsing, beoordelen en rapportage vanuit leerlingenstatuut SARO

Het bestuur van Mavo Centraal, onderdeel van SARO, heeft een leerlingenstatuut opgesteld. In het leerlingenstatuut zijn een aantal rechten en plichten van onze leerlingen vastgelegd. De rechten en plichten met betrekking tot toetsing, beoordeling en rapportage zijn opgenomen in het leerlingenstatuut. De bepalingen uit de betreffende paragraaf worden hieronder eveneens onder elkaar gezet.

⦿ Toetsing van de vordering van het onderwijs kan geschieden op de volgende wijzen:

- repetities
- mondelinge of schriftelijke overhoringen
- gesprekken of spreekbeurten n.a.v. gelezen boeken, werkstukken, e.d.
- practica en werkstukken
- andere vormen van toetsing

⦿ Van een cijfer dat het resultaat is van een af te leggen toets wordt van te voren de wegingsfactor ten opzichte van de andere vormen van toetsing door de leerkracht kenbaar gemaakt.

⦿ Een repetitie wordt minstens een week van te voren opgegeven. Een repetitie kan alleen lesstof omvatten die niet korter dan een week voordat de repetitie plaatsvindt, is behandeld. Een schriftelijke overhoring kan korter dan een week van te voren worden aangekondigd.

⦿ Indien de omstandigheden, waaronder de toets wordt afgenomen, de leerling bij het maken van de toets onevenredig hebben belemmerd, kan daar bij de beoordeling van de toets rekening worden gehouden. Dit is ter beoordeling van de docent en de teamleider.

⦿ Een docent beoordeelt een afgenomen toets binnen twee weken (10 werkdagen) nadat deze is afgenomen, tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen, dit is ter beoordeling aan de schoolleiding.

De normen van de beoordeling worden door de docent meegedeeld en zonodig toegelicht.

⦿ Een leerling heeft recht op inzage van zijn toets, nadat deze is beoordeeld. Indien een leerling het niet eens is met de beoordeling kan hij dit terstond na inzage kenbaar maken aan de docent die de toets heeft afgenomen.

⦿ Indien een toets zich daartoe leent, wordt deze na de beoordeling door de docent met de leerlingen besproken.

⦿ Indien een werkstuk meetelt voor een rapportcijfer dan dient van te voren bekend te zijn aan welke normen het moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn en welke sancties er staan op het te laat of niet inleveren ervan.

⦿ De leerling die met een voor de docent of schoolleiding aanvaardbare reden niet heeft deelgenomen aan een toetsing heeft het recht alsnog aan de toetsing deel te nemen.

⦿ Een rapport geeft de leerling een overzicht van zijn prestaties voor alle vakken over een bepaalde periode.

Een rapportcijfer is gebaseerd op tenminste drie cijfers van afgenomen toetsen. Toetsen kunnen zijn: mondelinge en schriftelijke beurten, practicumtoetsen (of verslagen), uitgewerkte opdrachten, werkstukken, repetities en eindtoetsen. Minstens één der toetsen is een eindtoets of repetitie.

⦿ De rapportage van de schoolvorderingen wordt geregeld in de schoolgids.

⦿ Indien de studieresultaten van een leerling aanleiding geven tot het treffen van maatregelen, dienen deze vooraf door de coach met de leerling en met zijn ouders besproken te worden. De bespreking met de ouders zal niet plaatsvinden als een meerderjarige leerling aan het begin van het schooljaar schriftelijk bij de schoolleiding aangeeft hier bezwaar tegen te hebben.

7. Bijlagen

Bijlage 1: Formulier evaluatie formatieve toets

Formulier formatieve toets

Beste leerling,

Met dit formulier ga je na een formatieve toets na welke leerdoelen je al hebt behaald en welke leerdoelen nog niet. Per toetsvraag vul je alle kolommen in. Je brengt zo in kaart wat je gaat doen om alsnog al je leerdoelen te behalen. Vraag vooral hulp aan je docent en klasgenoten bij het invullen van dit formulier.

Vraagnummer Hier vul je het nummer van de toetsvraag in <i>Bijvoorbeeld:</i> <i>Vraag 1.</i>	Leerdoel(en) Welk leerdoel of welke leerdoelen worden met de toetsvraag getoetst? <i>Bijvoorbeeld:</i> <i>Je kunt de schuine zijde van een rechthoekige driehoek berekenen.</i>	Leerdoel behaald? Als je de vraag goed hebt beantwoord, heb je het leerdoel/de leerdoelen behaald. Als dat niet zo is, schrijf je hier de leerdoelen op die je nog moet behalen. <i>Bijvoorbeeld:</i> <i>Je kunt de schuine zijde van een rechthoekige driehoek berekenen.</i>	Welke leerstof hoort bij het leerdoel? Hier schrijf je op welke leerstof je kunt gebruiken om alsnog het leerdoel te behalen. <i>Bijvoorbeeld:</i> <i>Hoofdstuk 1, paragraaf 2, De stelling van Pythagoras</i>	Wat nu? Schrijf hier op wat je moet doen om het leerdoel alsnog te behalen. <i>Bijvoorbeeld:</i> <i>Theorie paragraaf 2 lerend lezen + opdracht 3 maken en met docent nabespreken tijdens MC-uur.</i>

Bijlage 2: Checklist toetskwaliteit schriftelijke toets MCE

1. Kwaliteit toetsmatrijs

- ☐ De onderwerpen of leerdoelen in de toetsmatrijs zijn concreet geformuleerd.
- ☐ In de toetsmatrijs is aangegeven hoeveel vragen er gesteld worden per leerdoel.
- ☐ In de toetsmatrijs is aangegeven hoeveel vragen er gesteld worden per cognitief niveau.
- ☐ In de toetsmatrijs is aangegeven welk onderwerp of leerdoel op welk cognitief niveau (taxonomie) wordt getoetst.
- ☐ In de toetsmatrijs is opgenomen wat de cesuur (zak/slaaggrens) is m.b.v. een percentage of minimum score.
- ☐ De cesuur is passend, rekening houdend met de complexiteit van de toets en de eventuele gokkans bij het gebruik van gesloten vragen/ MC-vragen.

2. Kwaliteit toetsvragen

Specificiteit

- ☐ De toetsvragen zijn relevant en hebben betrekking op de onderwerpen of leerdoelen.
- ☐ De vraag is zo specifiek gesteld dat alleen de leerlingen die de leerstof voldoende beheersen de opdracht goed kunnen uitvoeren.
- ☐ De vraag kan niet met behulp van andere dan de beoogde kennis worden uitgevoerd.

Discriminatie

- ☐ De moeilijkheidsgraad van de vraag sluit aan bij het bijbehorende niveau en leerjaar.
- ☐ De vraag maakt onderscheid tussen leerlingen die de stof goed en minder goed beheersen.

Objectiviteit

- ☐ Het gewenste antwoord is een feit of aangeleerd principe en geen mening, tenzij het doel van de vraag is om een eigen mening te geven of te onderbouwen.

Eenduidigheid

- ☐ De vraag is nauwkeurig en concreet geformuleerd: het is voor de leerling duidelijk wat hij moet doen.
- ☐ De vraag bevat voldoende informatie over de inhoud en vorm van de gewenste uitvoering.
- ☐ De vraag bevat geen irrelevante gegevens.
- ☐ De vraag is geen strikopdracht.
- ☐ Het gebruik van context en bronnen (casus, situatiebeschrijving, afbeelding, etc.) is functioneel.
- ☐ Bij het gebruik van context en bronnen is duidelijk welke context of bronnen bij de vraag horen.

Onafhankelijkheid

- ☐ De vragen zijn onafhankelijk van elkaar geformuleerd: de vraag kan zonder informatie uit andere vragen beantwoord worden.

Taalkundige correctheid

- ☐ De vragen zijn kort, helder en eenvoudig geformuleerd.
- ☐ Er wordt geen gebruik gemaakt van overbodig taalgebruik.
- ☐ Er worden geen onnodig complexe woorden gebruikt.
- ☐ De vragen bevatten geen spelfouten en zijn grammaticaal juist (zinsbouw).
- ☐ Passief taalgebruik (de lijdende vorm) wordt vermeden.
- ☐ De vragen zijn waar mogelijk als vraag geformuleerd (niet als opdracht).
- ☐ Waar mogelijk is de vraag positief geformuleerd (geen ontkenningen).

Open vragen

Kort- en lang-antwoordvragen

- ☐ De vraag bevat geen meerdere vragen ineen en is waar nodig opgesplitst in meerdere vragen.
- ☐ Uit de vraag blijkt wat er van de leerling verwacht wordt met betrekking tot de lengte van het antwoord (bijvoorbeeld het aantal te noemen argumenten of het aantal woorden dat de leerling mag gebruiken).
- ☐ Er is voldoende schrijfruimte voor het beantwoorden van de vraag.

Invulvragen

- ☐ Uit de vraag blijkt duidelijk welke aan te vullen informatie van de leerling wordt gevraagd.
- ☐ De vraag is zo geformuleerd dat slechts één antwoord mogelijk is.
- ☐ Er wordt geen aanwijzing gegeven door bijvoorbeeld een eerste letter van het in te vullen antwoord (in verband met het raden van het antwoord).
- ☐ De vraag is zo vormgegeven dat de open ruimte aan het einde of bijna het einde van de uitspraak of stelling komt.
- ☐ Er is voldoende schrijfruimte voor het beantwoorden van de vraag.

Gesloten vragen

Meer- en multikeuzevragen

- ☐ De sleutel(s) is/zijn volledig juist en de afleiders zijn volledig onjuist: de antwoordalternatieven bevatten geen halve of gedeeltelijke waarheden.
- ☐ De antwoordalternatieven sluiten qua zinsbouw aan bij de vraag.
- ☐ De antwoordalternatieven zijn alle realistisch / plausibel.
- ☐ De antwoordalternatieven zijn onafhankelijk van elkaar: de alternatieven vertonen geen overlap.
- ☐ De antwoordalternatieven zijn gelijkwaardig qua vorm, lengte en zinsbouw.
- ☐ De antwoordalternatieven staan op alfabetische volgorde en/of zijn oplopend.
- ☐ De antwoordalternatieven zijn taalkundig correct weergegeven. Is het alternatief een zin, dan begint deze met een hoofdletter en eindigt deze met een punt. Is het alternatief een zinsdeel of woord, dan begint deze met een kleine letter en staat er geen punt achter.
- ☐ Indien er een ontkenning in de vraag staat, dan is dit duidelijk aangegeven (bijvoorbeeld door het ontkenkende woord te onderstrepen).
- ☐ Waar mogelijk wordt geen gebruik gemaakt van woorden die een indicatie geven voor het goede antwoord (altijd, nooit, vaak, meestal).
- ☐ Bij een meerkeuzevraag wordt 'geen van de alternatieven is juist' niet gebruikt als afleider.
- ☐ Bij een multikeuzevraag wordt minimaal aangegeven dat er meerdere antwoorden juist zijn en bij voorkeur hoeveel antwoorden juist zijn.

Juist/onjuist vragen

- ☐ De stellingen zijn volledig juist of onjuist: de stellingen bevatten geen halve of gedeeltelijke waarheden.
- ☐ Een stelling bevat geen meerdere stellingen ineens en is waar nodig opgesplitst in meerdere stellingen.
- ☐ De stellingen zijn objectief (bevatten geen meningen).
- ☐ De stellingen bevatten geen ontkenningen (niet, nooit, geen, etc.).
- ☐ Waar mogelijk wordt geen gebruik gemaakt van woorden die een indicatie geven voor het goede antwoord (altijd, nooit, vaak, meestal).

Combinatievragen

- ☐ De antwoordalternatieven zijn onafhankelijk van elkaar: de alternatieven vertonen geen overlap.
- ☐ De antwoordalternatieven staan op alfabetische volgorde en/of zijn oplopend.
- ☐ De antwoordalternatieven zijn gelijkwaardig qua vorm, lengte en zinsbouw.

3. Kwaliteit correctiemodel

Antwoordmodel

- ☐ Per vraag is het juiste antwoord (sleutel) duidelijk aangegeven/beschreven.
- ☐ Bij meerdere mogelijke juiste antwoorden, zijn de meest voor de hand liggende voorbeelden van juiste antwoorden beschreven.
- ☐ Indien antwoorden gedeeltelijk juist kunnen zijn, worden de gedeeltelijk goede antwoorden beschreven of wordt het juiste antwoord opgesplitst in verschillende delen.
- ☐ Er is duidelijk aangegeven voor welke (delen van) antwoorden punten kunnen worden toegekend.
- ☐ Indien relevant zijn voor de hand liggende onjuiste antwoorden beschreven.

Scoringsvoorschrift

- ☐ Er is duidelijk aangegeven hoeveel punten er maximaal per vraag toegekend kunnen worden.
- ☐ Als er meer punten aan een vraag kunnen worden toegekend, dan is er een verdeling opgenomen van het maximaal aantal te behalen punten in deelscores (bijvoorbeeld bij maximaal 3 punten; wanneer ken je 0, 1, 2 of 3 punten toe aan een antwoord?).
- ☐ De punten zijn evenwichtig verdeeld over de vragen: aan vergelijkbare vragen wordt een vergelijkbaar puntenaantal toegekend.

Beoordelaarsinstructie (optioneel)

- ☐ Er is duidelijk aangegeven hoe er bij het nakijken wordt omgegaan met relevante aspecten als leesbaarheid, taalfouten, identieke fouten (eenzelfde fout die meerdere keren in de toets gemaakt wordt) etc.
- ☐ Er is duidelijk aangegeven hoe er bij het nakijken wordt omgegaan met antwoorden die niet aan de gestelde voorwaarden voldoen (bijvoorbeeld als er meer argumenten worden gegeven dan gevraagd of er meer woorden worden gebruikt dan maximaal was toegestaan).
- ☐ Er zijn tips opgenomen met betrekking tot beoordelaarsvalkuilen.

Cesuur & cijferbepaling

- ☐ In het correctiemodel is opgenomen wat de cesuur (zak/slaaggrens) is in de vorm van een percentage of minimum score.
- ☐ De cesuur is passend, rekening houdend met de complexiteit en relevantie van de toets en de eventuele gokkans bij het gebruik van gesloten vragen.
- ☐ Er is duidelijk aangegeven hoe het cijfer tot stand komt door middel van een beschrijving, formule of omreken tabel.
- ☐ De cijferbepaling sluit aan bij de cesuur.

4. Kwaliteit instructie voor de leerling

- ☐ De benodigde informatie over de inhoud van de toets is in de instructie opgenomen: het vak, leerjaar, hoofdstuk, aantal vragen en aantal pagina's.
- ☐ De benodigde informatie over de afname van de toets is in de instructie opgenomen: de toetstijd en toegestane hulpmiddelen.
- ☐ De benodigde informatie over de beoordeling van de toets is in de instructie opgenomen: aantal te behalen punten per vraag, de cesuur, en algemene afspraken (zie ook beoordelaarsinstructie).
- ☐ De instructie is eenduidig, dus maar op één manier te interpreteren.

- De instructie is taalkundig correct, dat wil zeggen kort, helder en eenvoudig geformuleerd.

5. Toetskwaliteit algemeen: valide, betrouwbaar, bruikbaar

Validiteit

De toets meet precies de onderliggende kennis/vaardigheid die je beoogt te meten

- De gekozen toetsvorm sluit aan bij het doel van de toets.
- De toets bevat een toetsmatrijs waarin staat aangegeven welk onderwerp of toetsdoel op welk niveau wordt getoetst.
- Het cognitieve niveau waarop de onderwerpen of leerdoelen worden gemeten is passend voor het bijbehorende niveau en leerjaar.

Betrouwbaarheid

De toets geeft bij herhaalde afname een vergelijkbare en te verantwoorden uitkomst

- De toets is specifiek. De toets meet geen algemene kennis. Alleen leerlingen die de leerstof beheersen, kunnen de toetsvragen beantwoorden.
- De toets bestaat uit een voldoende aantal vragen om toeval uit te sluiten.
- De toetsvragen zijn eenduidig; het correctiemodel is compleet en nauwkeurig. Gelijkwaardige antwoorden/ uitvoeringen krijgen gelijkwaardige beoordelingen, ongeacht de beoordelaar.

Bruikbaarheid

De toets is transparant en uitvoerbaar

- De lengte van de toets is passend bij de afnametijd.
- De toets bevat voldoende items om valide en bruikbaar te zijn, maar is niet te lang.
- De toets heeft een duidelijke, verzorgde en overzichtelijke lay-out.
- Het gebruikte taalniveau in de toets is passend voor het bijbehorende niveau en leerjaar.
- Bij de volgorde van de vragen is rekening gehouden met de moeilijkheidsgraad van de vragen.
- In de toets staat per vraag het aantal te behalen punten aangegeven.
- In de toets staat per vraag aangegeven of het (deels) meeweegt in het kader-, mavo- en/of havocijfer.

Bijlage 3: MCE toetsmatrijs

MCE toetsmatrijs										
Kerndoelen:							Inhoud:			
Denkvaardigheden ↓ (Geef aan welk niveau in taxonomie*)							Cesuur:			
Leerdoel	Onthouden	Begrijpen	Toepassen	Analyseren	Evalueren	Creëren	Type vraag (MC, open, gesloten)	Aantal vragen per leerdoel	Weging / aantal punten mavo	Weging / aantal punten havo
	Reproductie	Toepassen 1	Toepassen 2	Inzicht						
	Unistructureel	Multi-structureel	Relationeel	Transferabel						
Aantal vragen per denkvaardigheid										

(*) Kies van welke taxonomie je gebruik maakt: **Bloom**, **RTTI**, **SOLO**. Delete wat niet van toepassing is.

⊙ NAAM _____

⊙ KLAS _____

⊙ DATUM _____

TOETSINFORMATIE

⊙ VAK:

⊙ LEERSTOF:

⊙ TOETSVORM:

⊙ TOEGESTANE HULPMIDDELEN:

⊙ AANTAL VRAGEN:

⊙ MAXIMAAL AANTAL TE BEHALEN PUNTEN:

INSTRUCTIE

⊙